

طرح دوره تخصصی دستیاری پزشکی اجتماعی

مدرس / مدرسین: اساتید گروه پزشکی اجتماعی و پزشکی خانواده

تعداد جلسات یا تعداد روزهای حضور در بخش : همه روزه

طول دوره: سه سال

تاریخ شروع و پایان دوره : طبق برنامه چرخه یا برنامه کلاسی دانشکده

زمان برگزاری جلسات در هفته (یا ساعات حضور در بخش) :

روزهای شنبه تا پنج شنبه

مکان برگزاری جلسات حضوری، درمانگاه و بخش و گزارش صبحگاهی: سالن کنفرانس پزشکی اجتماعی - کلینیک
پزشکی اجتماعی و خانواده - مرکز بهداشت استان - مراکز بهداشتی شهری روستایی تبریز - بخش های بالینی

معرفی کلی دوره:

رشته پزشکی اجتماعی یک تخصص بالینی است که بر اساس تعریف سازمان جهانی بهداشت به سلامت به عنوان یک مقوله کلی و جامع و با در نظر گرفتن تمامی عوامل تأثیر گذار بر آن می پردازد. در این روند، تأکید بر تأثیرات عوامل تعیین کننده اجتماعی سلامت و سبک زندگی و توجه به مقوله عدالت در سلامت، در جهت ارتقای عادلانه سلامت، مد نظر است. دانش آموختگان این رشته با بهره گیری از دانش و فناوری روز، سنجش، تحلیل، پایش و نقد مستمر شاخصهای مرتبط با سلامت و با تمرکز بر پیشگیری اولیه، با شناسایی و برنامه ریزی در جهت کنترل عوامل خطر بیماریها، در سطوح مختلف فرد، جمعیت و جامعه، در کاهش بار بیماریها، ایفای نقش می نمایند. بدیهی است رویکرد اصلی که دانش آموختگان این رشته به کار خواهند گرفت جلب مشارکت جامعه و تمامی نهادها و ارگانهای تأثیرگذار با مشارکت همه ذی نفعان در مدیریت و راهبری نظام سلامت است.

هدف کلی و معرفی دوره تخصصی پزشکی اجتماعی :

هدف نهایی :دانش آموخته پزشکی اجتماعی بایستی به درجه ای از توانمندی علمی، عملی و شایستگی های اخلاقی برسد که با همراهی سایر دست اندرکاران نظام سلامت قادر باشد، با رویکرد جامع نگر (Holistic) به طور مستمر و پویا در جهت تامین، حفظ و ارتقای سلامت همه جانبه و رفاه جامعه، جمعیت، خانواده و افراد تحت پوشش و بهبود کارآیی و بهره وری نظام سلامت در راستای توسعه پایدار ملی و بین المللی فعالیت نماید .

اهداف آموزشی دوره تخصصی پزشکی اجتماعی

دانشجو در پایان دوره باید بتواند:

۱. نیازهای مرتبط با سلامت جامعه، جمعیت، خانواده و افراد تحت پوشش را در قالب یک جمعیت تعریف شده، تشخیص داده، اولویت بندی و ریشه یابی کند .
۲. ارزیابی خطر، بر اساس مشکلات دارای اولویت و بار بیماریها و حوادث در جامعه، جمعیت، خانواده و افراد را انجام دهد .
۳. راهبردهای مدیریت و کاهش خطر در جامعه، جمعیت، خانواده و افراد را تعیین کرده و آنها را با مشارکت جامعه، و استفاده از پتانسیل و همراهی نهادهای گروه های مرتبط، اجرا، پایش و ارزشیابی کند.
۴. مدیریت و ارائه خدمات پیشگیری از بیماریها را با تمرکز بر پیشگیری و کنترل عوامل خطر، در سطوح جامعه، جمعیت، خانواده و افراد را انجام دهد .
۵. در پاسخ به نیازها و مشکلات سلامت جامعه، سیاستها و راهبردهای مناسب ارائه نماید .
۶. راهبردها و برنامه های مرتبط با سلامت جامعه و جمعیت ها را تدوین، مستقر و ارزشیابی نماید .
۷. نظام سلامت کشور را در سطوح مختلف شهرستانی-استانی-ملی رهبری و مدیریت نماید .
۸. به سازمان های دولتی و غیردولتی در سطح ملی و بین المللی به ویژه کشورهای منطقه چشم انداز و جهان سالم، در زمینه های مرتبط با سلامت، خدمات پژوهشی و مشاوره ای ارائه نماید .
۹. بخش سلامت را به شکل مبتنی بر شواهد و نظام مند نقد و اصلاح نماید.
۱۰. در تدوین، اجرا، پایش و ارزشیابی برنامه های آموزشی مرتبط با سلامت در سطوح مختلف مشارکت نماید

۱۱. با ظرفیتهای بالای پژوهشی، نقد شواهد و گزارش های علمی و چاپ مستندات، در ارتقاء سلامت جامعه مشارکت کند.

۱۲. خدمات پیشگیری را در سطوح مختلف نظام سلامت جامعه، خانواده و فرد، در مراکز طب پیشگیری و ارتقاء سلامت و بیمارستان های ارتقاء دهنده سلامت ارائه دهد .

شرح وظایف دستیار تخصصی پزشکی

شرح وظایف دستیار پزشکی اجتماعی در کلاس تئوری :

- حضور به موقع در کلاس درس
- مطالعه منابع معرفی شده از طرف استاد قبل از کلاس
- شرکت فعال در بحث کلاسی
- انجام به موقع تکالیف محوله

شرح وظایف دستیار پزشکی اجتماعی در روتیشن بالینی:

- شرکت در گزارش صبحگاهی بخش مربوطه
- حضور بر بالین بیماران در ویزیت های روزانه و راند های عمومی بخش (شرح حال اجتماعی - نسخه نویسی اجتماعی)
- حضور در درمانگاه های سرپایی بخش مربوطه (شرح حال اجتماعی - نسخه نویسی اجتماعی)
- ارزیابی کیفیت مراقبت های سلامت و پیشگیری سطح چهارم
- ویزیت پیشگیری و ارتقاء سلامت بیماران بستری
- آموزش و مشاوره (بیماران، فراگیران و ارائه کنندگان خدمت)
- ارزیابی تعیین گر اجتماعی سلامت و تدوین برنامه جهت مدیریت آن
- امکان سنجی مداخلات سلامت

شرح وظایف دستیار پزشکی اجتماعی در روتیشن کلینیک پیشگیری و ارتقای سلامت :

- مدیریت بیماری در جامعه
- مدیریت تغییر رفتار مرتبط با سلامت در جامعه
- تحلیل وضعیت و تدوین برنامه های راهبردی سازمان های مرتبط با سلامت
- انجام خدمات پیشگیری در سطوح مختلف در کلینیک های پزشکی اجتماعی
- ارائه خدمات مشاوره برای پیشگیری و ارزیابی خطر در سطوح مختلف

شرح وظایف دستیار پزشکی اجتماعی در روتیشن معاونت بهداشتی :

- تحلیل ساختار و عملکرد بخش های مختلف شبکه
- نقد و ارزیابی برنامه ها، دستورالعمل ها و خدمات مراکز
- ارزیابی و تحلیل سامانه های الکترونیک سلامت
- مدیریت سلامت در جمعیت و نظام ارجاع ارزیابی و ارتقاء کیفیت خدمات
- آموزش و مشاوره به کارکنان و مدیران

شرح وظایف دستیار پزشکی اجتماعی در روتیشن مرکز بهداشتی شهری روستایی:

- تبیین یک برنامه عملیاتی در راستای ارتقای کیفیت و کمیت مراقبت های سلامت جمعیت تحت پوشش مراکز از طریق ارزیابی و اولویت بندی مشکلات سلامت ، طراحی و اجرا و ارزشیابی برنامه عملیاتی
- آموزش و توانمند سازی کارکنان و سفیران سلامت بر اساس نیاز سنجی برنامه ریزی و ارزیابی آموزشی

شرح وظایف دستیار پزشکی اجتماعی در ژورنال کلاب:

- انتخاب مقاله مورد نظر به کمک استاد مسئول یک هفته قبل از تاریخ برگزاری
- ایمیل مقاله به همه اساتید و سایر دستیاران ۵ روز قبل از تاریخ برگزاری

- مطالعه کامل مقاله منتخب

- ارائه و بحث علمی در مورد مقاله در تاریخ مقرر

- شرکت فعال در تمام جلسات ژورنال کلاب

جدول مهارت های عملی ضروری دستیار پزشکی اجتماعی :

مهارت		تعداد مشاهده	تعداد اجرای زیر نظر	تعداد اجرای مستقل
حیطه آموزش	فرایند آموزشی در قالب یک جلسه از میان دروس انتخابی دانشجویان پزشکی، دانشکده پزشکی	سال اول:۵	سال اول:۱	سال اول:۰
		سال دوم:۰	سال دوم:۲	سال دوم:۱
		سال سوم:۰	سال سوم:۰	سال سوم:۱
آموزش به مراجعه کننده در مرکز طب پیشگیری و ارتقای سلامت	آموزش به مراجعه کننده در مرکز طب پیشگیری و ارتقای سلامت	سال اول:۵	سال اول:۵	سال اول:۱۵
		سال دوم:۰	سال دوم:۰	سال دوم:۲۰
		سال سوم:۰	سال سوم:۰	سال سوم:۱۵
برنامه های آموزشی ضمن خدمت کارکنان بخش سلامت، برنامه های آموزش مداوم گروه های پزشکی عمومی و برنامه های آموزش مداوم گروه متخصصین	برنامه های آموزشی ضمن خدمت کارکنان بخش سلامت، برنامه های آموزش مداوم گروه های پزشکی عمومی و برنامه های آموزش مداوم گروه متخصصین	سال اول:۲	سال اول:۰	سال اول:۰
		سال دوم:۰	سال دوم:۲	سال دوم:۰
		سال سوم:۰	سال سوم:۰	سال سوم:۳

حیطه مدیریت	تحلیل بار بیماری و تعیین گره‌های سلامت شناسائی، ارزیابی و اولویت بندی مشکلات سلامت و عوامل مرتبط			سال اول:*	سال اول:*	سال اول:*
				سال دوم:*	سال دوم:۱	سال دوم:*
				سال سوم:*	سال سوم:*	سال سوم:*
	تعیین اولویت			سال اول:*	سال اول:۲	سال اول:*
				سال دوم:*	سال دوم:*	سال دوم:۱
				سال سوم:*	سال سوم:*	سال سوم:۲
	طراحی برنامه، اجرای برنامه، پایش و ارزشیابی			سال اول:*	سال اول:*	سال اول:*
				سال دوم:*	سال دوم:۱	سال دوم:*
				سال سوم:*	سال سوم:*	سال سوم:۱
	بازاریابی اجتماعی			سال اول:*	سال اول:*	سال اول:۱
				سال دوم:*	سال دوم:۱	سال دوم:*
				سال سوم:*	سال سوم:*	سال سوم:۱
	تحلیل عدالت در سلامت			سال اول:*	سال اول:*	سال اول:*
				سال دوم:*	سال دوم:۱	سال دوم:*

سال سوم:۰	سال سوم:۰	سال سوم:۱		
سال اول:۱	سال اول:۱	سال اول:۱	برقراری ارتباط، اطلاع رسانی خطر، همدلی، ارائه مشاوره (مشاوره پژوهشی به پایان نامه ها و طرح های پژوهشی)	حیطه مشاوره
سال دوم:۰	سال دوم:۰	سال دوم:۰		
سال سوم:۰	سال سوم:۰	سال سوم:۰		
سال اول:۱	سال اول:۱	سال اول:۱	برقراری ارتباط، اطلاع رسانی خطر، همدلی، ارائه مشاوره (مشاوره بالینی به مراجعین مرکز طب پیشگیری و ارتقاء سلامت)	
سال دوم:۰	سال دوم:۰	سال دوم:۰		
سال سوم:۰	سال سوم:۰	سال سوم:۲		
سال اول:۰	سال اول:۰	سال اول:۱	برقراری ارتباط، اطلاع رسانی خطر، همدلی، ارائه مشاوره (مشاوره به مدیران عرصه سلامت)	
سال دوم:۰	سال دوم:۱	سال دوم:۰		
سال سوم:۱	سال سوم:۰	سال سوم:۰		
سال اول:۰	سال اول:۰	سال اول:۰	کارآفرینی و تولید خدمات سلامت	
سال دوم:۰	سال دوم:۱	سال دوم:۰		
سال سوم:۱	سال سوم:۰	سال سوم:۰		
سال اول:۲۸	سال اول:۱۲	سال اول:۶	ارزیابی خطر، تعیین عوامل خطر، مدیریت خطر	حیطه ارائه خدمات

پیشگیری و ارتقاء سلامت				سال دوم: ۶	سال دوم: ۱۲	سال دوم: ۲۸
				سال سوم: ۲	سال سوم: ۴	سال سوم: ۱۴
	ارجاع			سال اول: ۰	سال اول: ۶	سال اول: ۶
				سال دوم: ۰	سال دوم: ۶	سال دوم: ۶
				سال سوم: ۰	سال سوم: ۲	سال سوم: ۲
	استفاده از شواهد علمی			سال اول: ۰	سال اول: ۲	سال اول: ۴
				سال دوم: ۰	سال دوم: ۲	سال دوم: ۴
				سال سوم: ۰	سال سوم: ۱	سال سوم: ۲
	تولید شواهد اولیه			سال اول: ۰	سال اول: ۰	سال اول: ۱
				سال دوم: ۰	سال دوم: ۰	سال دوم: ۲
حیطه تولید شواهد معتبر برای بهره برداری در نظام سلامت	تولید شواهد ثانویه			سال سوم: ۰	سال سوم: ۰	سال سوم: ۰
				سال اول: ۰	سال اول: ۰	سال اول: ۰
				سال دوم: ۰	سال دوم: ۰	سال دوم: ۰
				سال سوم: ۰	سال سوم: ۰	سال سوم: ۱

	ترجمان دانش			سال اول:۰*	سال اول:۰*	سال اول:۱
				سال دوم:۰*	سال دوم:۰*	سال دوم:۰*
				سال سوم:۰*	سال سوم:۰*	سال سوم:۰*
	متدلوژی پژوهش			سال اول:۰*	سال اول:۱۰*	سال اول:۰*
				سال دوم:۰*	سال دوم:۰*	سال دوم:۵
				سال سوم:۰*	سال سوم:۰*	سال سوم:۵
	تجزیه و تحلیل داده ها			سال اول:۵	سال اول:۱۰*	سال اول:۰*
				سال دوم:۰*	سال دوم:۰*	سال دوم:۵
				سال سوم:۰*	سال سوم:۰*	سال سوم:۵

نحوه ارزیابی دستیار پزشکی اجتماعی در طول دوره :

نحوه ارزشیابی فراگیر و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

الف) تکوینی (ارزشیابی های حین دوره) ۱۵۰

ب) تراکمی (ارزشیابی های پایان دوره) ۱۵۰

بر اساس مصوبه هفتاد و دومین نشست شورای آموزش پزشکی و تخصصی مجموع نمره های ارتقای هر سال برابر ۳۰۰ است. ۵۰٪ کل نمره (۱۵۰ نمره) اختصاص به ارزیابی درون بخشی با توجه به ضوابط مربوطه و ۵۰٪ (۱۵۰ نمره) اختصاص به آزمون کتبی دارد.

ارزیابی درون بخشی:

ارزشیابی	آیتم	نمره	جمع آیتم ها
آزمون کتبی	کتبی درون گروهی	۶۰	۱۵۰
	نمره ارتقای سالانه	۹۰	
ارزیابی درون بخشی	OSCE	۳۰	۱۵۰
	رفتار حرفه ای	۳۰	
	کارگاه توانمند سازی	۱۰	
	بخش بالینی	۲۰	
	معاونت بهداشتی / مرکز خدمات جامع سلامت	۱۰	
	کلینیک پیشگیری	۲۰	
	ژورنال کلاب و کنفرانس های داخلی	۱۰	
	گزارش پیشرفت پایان نامه و پروژه تحقیقاتی	۱۰	
	لاگ بوک الکترونیک	۱۰	

حداقل نمره قبولی برای این درس: براساس سکوریولوم (برای دروس پایه و عمومی نمره ۱۰ و برای درس تخصصی و بخش ۱۲)

قوانین و مقررات آموزشی دوره:

دستیاران موظفند طبق برنامه ای که از طرف گروه آموزشی، بر اساس برنامه آموزشی مصوب رشته پزشکی اجتماعی تنظیم شده، در کلیه فعالیت های آموزشی، پژوهشی و تشخیصی درمانی، طبق برنامه تنظیمی گروه بطور فعال شرکت نمایند.

تحصیل در دوره دستیاری بطور تمام وقت بوده و براساس برنامه ای است که از طرف مدیر گروه یا مسئول برنامه دستیاری تنظیم می شود.

حداقل ساعات کار به شرح زیر است:

۱ - روزهای شنبه الی چهارشنبه از ساعت ۷/۳۰ لغایت ۱۶/۳۰

۲ - پنجشنبه ها از ساعت ۷/۳۰ لغایت ۱۲/۳۰ (برنامه های *self-empowerment* شرکت در کنفرانس های آموزشی گروه بالینی، ارائه گزارش پیشرفت تکالیف محوله)

سیاست مسئول دوره در مورد نظم و انضباط و اجرای قوانین آموزشی و درمانی:

- از دستیاران انتظار می رود در طول این دوره در رعایت انضباط، حضور موثر علمی، همکاری حداکثری با اساتید و سایر دستیاران، مطالعه مراجع علمی و رعایت موازین اخلاقی کوشا باشند.
- دستیاران موظفاند طبق برنامه ای که از طرف گروه آموزشی مربوطه تنظیم می شود، در فعالیت های آموزشی، پژوهشی، مدیریتی و پیشگیری-درمانی، به طور فعال شرکت نمایند.

تعداد ساعات مجاز غیبت موجه (با موافقت استاد) برای این واحد درسی

(طبق آئین نامه های آموزشی مصوب حداکثر ساعات غیبت موجه در درس نظری $\frac{4}{17}$ ، عملی $\frac{2}{17}$ میباشد.)

منابع آموزشی

الف - کتب اصلی:

مباحث منتخب

- *Oxford Textbook of Global Public Health. Sixth edition. Roger detels. Oxford university press. 2015*
- *Lifestyle Medicine: Lifestyle, the Environment and Preventive Medicine in Health and Disease 3rd Edition by, Michael Sagner, Andrew Binns, Stephan Rossner. 2017*
- *Gordis Epidemiology. By Gordis L. Saunders; Fifth edition*
- *Social determinants approaches to public health(WHO 2011)*
- *Medical Statistics: A Guide to SPSS, Data Analysis and Critical Appraisal. Author(s): Jennifer Peat, Belinda Barton. Publisher: BMJ Books, Year: 2014*
- *Making Health Policy, 2nd Edition by Kent Buse, Nicholas Mays & Gill Walt. 2012*
- *Health Promotion Practice, 2nd Edition by Will Nutland and Liza Cragg. 2015*
- *Management Sciences for Health. Health Systems in Action: An eHandbook for Leaders and Managers. Cambridge, MA: Management Sciences for Health. 2010*
Available online at <http://www.msh.org/resource-center/health-systems-in-action.cfm> and as a CD-ROM.
- *Governance for health in the 21st century (WHO). 2012*

ب - مجلات اصلی

- *Journal of Epidemiology and Community Health*
- *Preventive Medicine Journal*

منابع آموزشی برای مطالعه بیشتر

The ESC Handbook of Preventive Cardiology Putting Prevention into Practice Edited by Catriona Jennings(۲۰۱۶)

- *Clinical epidemiology: the essentials. By Fletcher RH & Fletcher SW. Lippincott Williams & Wilkins; Fifth edition*

- *Getting health reform right by Roberts MJ, Hsiao W, Berman R, Reich MR. Oxford University press*

- *Golden Notes for Preventive and Social Medicine by Patel Parimal. ۲۰۱۸*

فرصت های یادگیری

ژورنال کلاب های گروه پزشکی اجتماعی هر هفته

ژورنال کلاب های مشترک بخش زنان

اطلاعات تماس

مسئول دوره (تلفن ، ایمیل و): ژيلا خامنيان -معاون آموزشی پزشکی اجتماعی

تلفن تماس: ۰۴۱۳۳۶۴۶۷۳

ایمیل zhila.khamnaian@gmail.com

کارشناس آموزشی (تلفن ، ایمیل و): نیلوفر صلاح بیگی -کارشناس گروه

تلفن تماس: ۰۴۱۳۳۶۴۶۷۳

ایمیل

nsalahbeygi@gmail.com